

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kron; ista naj se pošilja Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Zgodovinsko društvo za slovensko Štajarsko.

To za štajarske Slovence vevlačno društvo se vkljub našim težavnim razmeram povoljno razvija, žal, da je zadnji čas izgubilo svojega predsednika M. Slekovca, dobrega poznavalca domače zgodovine. Pri zadnji odborovi seji dne 22. decembra se je podpredsednik ravnatelj Schreiner s toplimi besedami spominjal zaslužnega zgodovinarja, ki je še nosil velike načrte v sebi, a mu je bolezen in smrt preprečila, da se sploh ni mogel udeleževati delovanja v „Zgod. društvu“.

Udov je imelo društvo takrat 120, izmed katerih so plačali 3 dosmrtno udnino (100 K), ostali so večinoma radni udje, ki plačujejo 5 K na leto, nekaj je pa podpornih, ki so vplačali manjše svote ali pa podarili kaj za društveno knjižnico in muzej.

V isti seji se je sklenilo izdajati društveno glasilo „Zgodovinski list“, katerega dobe vsi redni udje brezplačno. Uredništvo je prevzel gospod profesor A. Kaspret v Gradcu, kateremu so obljubili sodelovanje že razni odlični možje na visokih in srednjih šolah. List bo gojil domačo zgodovino in narodopisje.

Društvo ima v načrtu tudi drugo znamenito delo, namreč nekako zgodovinsko, narodopisno in zemeljsko enciklopedijo za slovenski del Štajarske. Ako najde dovolj podpore, se bo lotilo še tudi drugih velikih načrtov.

Društvu je rajni predsednik še pred smrtjo podaril celo svojo zgodovinsko knjižnico, nekaj so pa podarili drugi rodoljubi. Čim se napravi zapisnik, bodo si udje lahko izposojevali knjige. Društvo želi ustanoviti večjo knjižnico, v kateri

bi se zbrale vse slovenske knjige in časopisi, ki izhajajo na Štajarskem. Marsikdaj se išče kaka knjiga ali časopis, pa človek ne ve, kje bi jo dobil. Taka knjižnica bi bila za našo kulturno in slovstveno zgodovino velike važnosti in bi marsikateremu pisatelju bilo olajšano delo. Ker pa društvu sedaj še primanjkuje sredstev, da bi si nakupilo potrebna zgodovinska dela, kamoli druge spise, zato je lahko rodoljubi v tem storijo brez velikih žrtav dobri stvari veliko uslugo, ako društvu odstopijo razne knjige in časopise, ki pogostoma leže v prahu ter se raztrgajo in izgube.

Opozarjamo, s kakim navdušenjem se je pri otvoritvi nemškega mariborskega muzeja sprejelo poročilo, da je Kralik poklonil muzeju vse letnike „Marburger Zeitung“ (!) Mariborska hranilnica je temu nepotrebnemu muzeju, ki bo zbiral iz slovenske zemlje in od slovenskega ljudstva starine, velikodušno poklonila 10.000 K, že preden je imel kaj pokazati. Tako delajo oni.....

Narodni muzej štajarskih Slovencev mora biti odslej važna točka našega kulturnega programa, ki ne sme z dnevnega reda, dokler se ne obistini. Če peščica spodnještajarskih renegatov vzdržuje tri „nemške“ muzeje, ali bi blizu pol milijona Slovencev ne moglo ustvariti svojega muzeja? Treba je le volje in dela, „Zgodovinsko društvo“ bo to vse izvršilo.

Posamezniki, posojilnice, občine in razna društva naj pristopijo v njegovo kolo. Poverjeniki, ki so že imenovani ali še bodo, naj zbirajo starine in poročajo odboru o morebitnih najdbah. Slovenski posestniki pa store veliko uslugo, ako puste na svojem zemljišču kopati. Škoda se itak ne dela, ker se kopa, kadar je zemljišče prazno. Najdene starine, narodne noše, razne listine, vse

to pošiljajte „Zgodovinskemu društvu za Spodnje Štajarsko“, nikar jih pa ne dajate tudi za denar ne v roke ljudem, ki po svojih listih Slovence črne kot tolovaže. „Svoj k svojim“ naj velja tudi tu!

Ormoški okrajni zastop.

Dne 29. decembra 1903 imel je ormoški okrajni zastop svojo drugo redno sejo.

Načelnik dr. Omulec pozdravi navzoče, konstatuje sklepčnost ter preide po izvolitvi gospoda Jakoba Zdravca zapisnikarjem na dnevni red.

1. Zapisnik zadnje seje občnega zbora okr. zastopa se odobri.

2. Tržni občini Središče se dovoli prodaja parc. št. 220/2 obč. Grabe.

3. Občini Hum se dovoli prodaja državne obligacije št. 52 665 za 500 K.

4. Po poročilu g. načelnika dovoli se sledečim občinam, sledeče naklade:

Cvetkovci 35%, Hardek 60% ozir. 70%, Hum 28%, Šardinji 30%, Vičanec 38%, Žerovinci 40%, Vitan 60%, Vodranci 30%, Velika Nedelja 40%, Tergovišče 47%, Hermanci 40%, Jastrebeci 50%, Litmerk 50%, Kog 60% oz. 90%, Lahonec 40%, Mihalovci 25%, Miklavž 40%, Obriš 25% na vžitnino 15%, Ormož 40% na vžitnino 20%, Podgorci 25%, Pušenci 60% ozir. 65%, Brebrovnik 56%, Runeč 40%, Ramužen 40%, Šalovci 40%.

5. Da se zljajša in skrajša prometna zveza med Ormožem in Ljutomerom, sklene okrajni zastop od ljutomerske meje t. j. od Pratinščaka sem in skozi Veličan in Ivanjkovce vodečo občinsko cesto v okrajno cesto II. razreda preosnoviti, z zgradbo prve sekcije že l. 1904 začeti ter

LISTEK.

K polnočnici.

(Hrvatski spisal J. E. Tomić, poslov. Silvester.)
(Konec.)

Božičnega večera bilo je v Druškovičevi hiši prav živo in veselo. Prišli so bili vsi povabljeni gosti, da v gostoljubni hiši svojega prijatelja dočakajo božični dan.

Gospodar bil je silno dobre volje. Redko se so ga bili videli tako veselega in zgovornega. Gospa Malika ga pa tudi ni odvracala od pitja, ampak še prav pogosto mu je natakala in napivala. Poleg tega je še večkrat na tihem pogledala Janka Borovaja, kateri ji je sedel nasproti.

Po večerji šli so starejši gospodje kvartat; mlajši pa so se zbrali okrog mlade gospodinje in so se z njo zabavljali. Čas je hitro potekel. Gospa Malika stala je pri oknu in je prva slišala, kako zovejo in vabijo zvonovi k polnočnici. Odpre okno in prijazno zvonjenje razveseli tudi našo veselo družbo; od daleč in blizu je bilo slišati vriskanje prevzetnih mladeničev, ki so vreli k polnočnici.

„Čas je, da idemo!“ reče gospa Janku.

„Res, ker potrebujemo dobre pol ure do cerkve,“ pripomni ta.

„Da, da, požurite se otroci“, oglašuje se zdaj tudi gospodar, „da ne zamudite!“

Zdaj stopi v sobo še tudi Stazika, ki naznani, da sani že čakajo. Hišina je bila tudi pripravljena za pot in sicer kakor nalašč.

„Mar greš ti z nami?“ vpraša očitno nevoljna Malika.

„Da, srček, jaz sem teko uredil!“ reče koj gospod Virgil.

„To je skoraj preveč — ker bi jo ti doma veliko bolje potrebovali mogel!“

„Ravno nasprotno; mi imamo doma vsega, česar nam je treba, toda ti jo bodeš morebiti potrebovala.“

Mlada gospa zdaj nič ne reče, ampak se kaj brzo poslovi od gostov in odide z gospodom Jankom in hišino na dvorišče, kamor jih spremlja tudi gospodar Virgil.

Stazika se hoče vvesti poleg kočijaža, toda gospod Virgil neovrgljivo odredi, da se mora vvesti z licem proti gospodi v kočiji.

„Nočem, da se prehladi, kajti veter pihal bi ji nasproti; bil bi potem še odgovoren!“ govori gospodar in vrže čez Stazikine noge odejo, katera je zdaj pokrivala šest nog.

Bič pokne in sani polete po zmrzlem snegu. Bila je lepa, krasna noč. Sani lete ko po zraku in zvončki zvenkečejo tako ljubko: kako bi se dala uživati krasna ta prilika, da bi ne bilo stražnice — nesrečne hišine.

Mejpotom nakrat zakriči Stazika: „Oh milostljiva gospa, vi mi stojite ravno na kurjem očesu na nogi!“

„Jaz? To ni nikakor moja noga. Kaj ne, gospodine Janko?“

„Gotovo sem bil to jaz,“ opravičuje se Janko. „Toda zanaprej hočem bolje paziti.“

Brž se pripogne k ušesu gospe Malke in ji zašepče na uho, da je še komaj razumela: „Mihil sem, milostljiva, da so bile vaše noge!“ Gospa se nasmehne.

Od zdaj naprej se ni nihče več pritožil.

Polnočnica se je bila ravno pričela, ko so prišli v cerkev in sedli v stole. Cerkev bila je natlačena ljudi. Vse je že pričakovalo začetka, kar se oglašuje orgljavčev glas, katerega ljudstvo enoglasno spremlja, moli k Bogu in prosi boljše prihodnosti. Še celo po končani daritvi je bilo ljudstvo tako navdušeno, da je po poti pevalo pobožne pesmi. Veselo petje in streljanje slišalo se je še dolgo po noči.

Tudi Janko in Malika jo kreneta domov. Na pol pota od cerkve do Virgilovega doma stala je Jankova hiša. Tukaj so se imeli oglašiti na čaj in potem je hotel Janko obe ženski spremiti na dom. Hišina ostane naj spodaj pri družini, ona dva pa se podata v prvo nadstropje, da si skuhata čaj, ga spijeta in se do cela spogovorita. Tako je bilo mej potom od polnočnice sklenjeno.

v to svrhu v proračun 10.000 K postaviti, ker je okraj Ljutomer to že storil.

6. Gospod načelnik poroča o okrajnem proračunu za l. 1904.

Po tem proračunu bi znašale potrebščine 46.926 K 76 v, pokritek pa 14.122 K 76 v, kar torej da primanjkljaja 32.804 K, kateri se pokrije z dokladami in sicer za okrajne potrebe s 27%, za šolske potrebe pa s 7%. Pobirale se bodo tedaj v letu 1904 34 odstotne doklade; nepokritega ostane 625 K 90 v, ki se hočejo prištediti.

Da okraj pospešuje živinorejo, postavila se je tudi letos v proračun svota po 950 K za nakup 5 plemenskih bikov in sicer pingavskega plemena.

Tudi se sklone za distriktnega zdravnika za okrožje Ormož II. dovoliti podpore letnih 500 K.

Pri razgovoru tega predloga, ki ga je stavil gosp. Škrlec, omenja g. Masten, da bi bilo umestnejše, da bi se občine Sv. Miklavž, Brebrovnik in Veličan priklopile zdravniškemu okrožju Ormož I, kakor pa k Tomaževskemu (Ormož II) okrožju, ker je v Ormož bližje in tudi lepša pot.

G. načelnik naprosi se tedaj, da ukrene do tične korake pri c. kr. okr. glavarstvu.

Okrajni proračun pro 1904 se enoglasno sprejme.

7. Za pregledovalce okrajnih računov za leto 1904 se izgolijo gg. Ivan Bohanec, Iv. Škrlec in Maks Robič.

Po dovolitvi prodaje državne obligacije po 7300 K ter nekaterih zemljiških menjav občine središke zaključni g. načelnik sejo ter želi vsem navzočim veselo novo leto.

Coljske in štajarske novice.

— Plesni venček „Slovenskega delavskega podpornega društva“ v Celju. Predpust, čas zabave je tu. Izmed naših narodnih društev je „Slovensko delavsko podporno društvo“ prvo, ki nas vabi k svoji predpustni zabavi, plesnemu venčku v prostorih priljubljene restavracije „Skalni kleti“. Ne obeta se nam sijajnosti, ni nam pričakovati leska in bleška, pač pa bomo našli v družbi našega slovenskega delavstva veselo, neprisiljeno domačo zabavo, kakor smo je navajeni, ko pridemo k svojim ljudem. V domačem krogu se čuti človek najzadovoljnejšega, in ravno „Delavsko podporno društvo“ nam je zato tako ljubo, ker tu odložimo vsaj za čas ono stezalnico, ki jo drugače imenujemo etiketo ali kakor si boji, ker se v krogu „Delavskega podpornega društva“ čutimo tako domače, kakor doma med svojimi stenami. Ako še pomislimo, da je „Društvo“ obenem tudi činitelj, s katerim mora naša javnost v dosego skupnega narodnega cilja gotovo računati, ker je to društvo tako-rekoč vzgojevališče našega narodnega delavstva,

je pač lahko umljivo, da bo znalo naše občinstvo ceniti tudi to prireditve. Nadejati se je torej, da ne bo nihče izostal, komur je mar napredek delavskih slojev našega slovenskega Celja. — Vstopnina je tako majhna, za ude 60 vin. za neude 1 K, da se pač ne more nihče izgovarjati, da morda vsled tega ni prišel. Ako se je pri razpošiljanju vabil morda pomotoma koga prezrilo, bodi s tem vabljen in pridi tem gotovejše. Ker je eventualni prebitok določen v društvene namene, se bodo preplačila hvaležno prejela. Ravnotako naj bi se morda tudi oni, ki bi bili slučajno zadržani, udeležiti se plesnega venčka, spomnili prireditve „Slovenskega delavskega podpornega društva“ in morda priposlali istemu vstopnino, kar se bo z zahvalnostjo sprejelo in tudi pozneje objavilo. Vsem drugim pa: Na veselo snidenje jutri večer v „Skalni kleti“.

— Še dober teden dni je do trgovskega plesnega venčka, vabila so razposlana, še dober teden in v celjskem Narodnem domu si bodeta zopet podala Terpsihora in Merkur roke, da se pod njunim okriljem naveseli naš mladi svet svojega življenja. Priznati moramo našim slovenskim trgovskim uslužbencem, da so s svojim plesom, ki so ga priredili lanski predpust, pokazali, da daleč prekašajo svoje nemške kolege, da so možje na svojem mestu, in naj bo že kjerkoli. Vsak, kdor se je udeležil lanskega trgovskega plesnega venčka, mora reči, da je bil ta ples med dosedanjimi takimi prireditvami med najlepšimi. Posebno kar se tiče okusnih dekoracij, se mu mora priznati prednost pred vsemi dosedanjimi. Ako smemo torej sklepati po lanskem plesu na letošnjega, smemo pričakovati zopet prijetnega iznenadenja. Govori se sicer že marsikaj, ugiba se to in ono, ali prireditelji so se skrili za kameno-trdo molčečnost in hočejo najlepše prihraniti za zadnji trenotek. Zato bo tudi od prihodnjega petka naprej, ko se začne velika dvorana „Narodnega doma“ dekorirati, vstop v dvorano zabranjen. Torej si bomo morali radovednost prihraniti do zadnjega. Pa nič ne de, bo pa iznenadenje tem večje. Po zanimanju, ki vlada med občinstvom za trgovski plesni venček, pač lahko prireditelji upajo na velikansko udeležbo. — Ako se nam posreči, do prihodnjic vsaj nekoliko odkriti skrbno prikrivane skrivnosti, bomo poročali o njih.

— Celjsko porotno sodišče. Za predsednika prvega letošnjemu porotnemu zasedanju je določeno predsednik okrožnega sodišča pl. Wurmser, za namestnike dež. sod. nadsvetnik Reitter in svetnika Katziantschitsch in Perko.

— Poštne razmere v Vojniku. Saj se prigodi, da tupatam pride kako pismo dan pozneje do svojega cilja, ali kaj takega, kakor se dogaja v Vojniku, je pač nekaj izvenrednega, kakor so sploh izvenredne vse vojniške razmere.

Torej konkreten slučaj: Iz Reke v Vojnik naslovljeno pismo s slovenskim naslovom je prišlo v Vojnik 13. novembra p. l., pismonoša je prinesel pismo naslovljencu že 10. decembra. To je pač dovolj hitro. V drugo je potrebovala zopet neka zalepka pet dni, da je priromala s pošte v 10 metrov oddaljeno stanovanje iste osebe. Radovedni smo, ali je bil res samo slovenski naslov kriv, da ste obe pošiljki tako dolgo potrebovali za ono kratko pot, in kakor so že naše razmere, je kaj takega popolnoma umljivo.

— Iz Brežic nam javljajo vrlo interesantno dogodbo, ki se je dogodila na silvestrov večer v prostorih brežiškega „nemškega hajma“. Kunstni so namreč ti „nemški“ (?) Brežičani, celo prekunšni, kajti svojo modrost in premetenost bi radi vbili tudi popolnoma nenemškim okoličanom v glavo. Izmislili so si namreč načrt kako bi privezali slovensko okolico k mestu, in „štrik“, kateri naj bi vezal vratove, ozir. žepce slovenskih okoličanov z mestnimi „Nemci“, naj bi bil brežiški „fajerber“, kateri naj bi ustanavljal po okolici svoje podružnice. V prvi vrsti se jim cede sline po Dobovi. Tu so namreč dobili v dveh možakarjih, nekem G. in K., svojo oslombo. Ta dva strašita sedaj po Dobovi z obljubami brežiških nemčurjev. Kakor je pokazal silvestrov večer, se jima je že vjelo nekaj kalinov na limanice, toda upamo, da se jima bo končno stvar le izjalovila. Brigajta se vidva rajši za druge, pametnejše stvari, pa pustita ljudstvo v miru pred brežiškim nemčurstvom. Žal nam je, da smo čuli tudi o nekem gostilničarju, sicer vse časti vrednem možu, da se je dal vjeti v zanke. Upamo, da bo izpregledal in pokazal hrbet nemčurskim vsiljencem. Sedaj pa še dogodbo na silvestrov večer, ki kaže brežiško „nemštvo“ v vsej njegovi „nemški“ slavi. „Nemški hajm“ je bil precej poln „Nemcev“, ki so se po svoje zabavali seveda v nemškem jeziku, ki se pa glasi popolnoma enako slovensčini. Nazadnje so zapeči tudi nemško pesem, seveda v nemškem jeziku, in ta pesem je bila — „Lepa naša domovina“ — (fej! Sramota za Slovence, ki zahajajo v to butiko! — op. st.) ker res nemške pesmi niso znali nobene. To se pravi, da so Nemci!

— Iz Šmartna ob Paki. Tukajšnji nadučitelj g. Luka Kožuh praznoval je te dni 40letnico svojega učiteljskega službovanja. V naši občini deluje že 25 let. Slavljencu, ki je še vedno zdrav in krepak, častitamo in želimo, da bi včakal še dolgo vrsto let zdrav in zadovoljen.

— Zahvala. Povodom moje sedemdeset letnice mi je došlo toliko pismenih in brzojavnih častitek, da mi ni mogoče za vse pismeno se zahvaliti. Izrekam torej tem potom vsem, ki so se me tako laskavo spominjali, pristrčno zahvalo.

„Kaj pa je to?“ začudi se Malka, ko pogleda na okna v prvem nadstropju Jankove hiše. „Vse je nenavadno razsvetljeno!“

„Slišali so bržčas, da se vračamo!“ pripomni Janko, ki se mora sam čuditi nad to uredbo, katere ni bil prej zapovedal.

Pripeljajo se na dvorišče, kjer vse zvedo.

Gospod Virgil, o katerem sta mlada gospa in Janko mislila, da spi doma kot bi bil zaklan, pričakuje jih z vsemi svojimi gosti pred vhomom. Stari gospod bil je popolnoma pijan, tako da sta ga morala dva držati, sicer ne bi bil mogel ravno stati.

Ko je Stazika skočila prva iz voza, mislil je Virgil v svoji vinjenosti, da je njegova „ljuba duša“ in pohitel ji je nasproti, obesil se ji okolu vratu, a s tako težo, da sta se oba zvrnila v globoki, pred vhomom nakupičeni sneg.

Janka in Malko je seveda grozno iznenadil ta sprejem, toda treba je bilo grenak občutek prikriti s prijaznim in veselim obrazom.

„Dragi moji, to je krasno — to je lepo in izvrstno iznenadenje! Prosim pa samo gor v prvo nadstropje, gospoda moja!“ govoril je gospod Janko svojim došlim gostom, ko je istočasno gospa Malka vzdigala svojega moža iz snega in mu ga otepala z obleke, poleg pa ga častila z imenitnimi priimki, od katerih boče dovolj omeniti „pijanec“ in „stari norec“. Gospod Virgil pa se radi tega ni dal spraviti iz svoje

dobre volje in se je vedno trudil pogladiti po licu svojo „milo dušico“, katera je njegovo roko srdito odbijala od sebe

Toda pojdimo dalje za ostalo družbo, ki je bila odšla v hišo, skuhala si čaj in ga ravno pila, ko je Virgil s pomočjo svoje „mile drage“ in Stazike prikimal v sobo. Ko je pogledal čaši vsak do dna, razide se družba.

Gospod Virgil je sedel komaj in komaj v vozu poleg svoje Malčike in je tuintam skoraj hotel zaspati. Vsakokrat se je globoko uklonil in poklonil Staziki, katera mu je nasproti sedela. Hotel se ji je bržčas s temi pokloni zahvaliti za pomoč v spletki, katero je bil izpeljal proti svoj mladi in zaljubljeni soprog.

Na dom prišedši imela je vsa družina dovolj opravka in muke, da je spravila milostljivo vinjenega gospoda v prvo nadstropje, kjer ga je še morala sleči in ga kakor malo dete položiti v postelj. Ni še skoraj prav ležal in že je začel tako smrčati, tako gromovito smrčati, da je morala sirota Malka iti v tretjo sobo spat. No in še tja slišala je glasno Morfejevo trobeanto.

Drugega jutra vstane gospod Virgil precej pozno in z močnim glavobolom, katerega je, kakor se je izgovarjal, dobil raditega, ker so mu v naglici pozabili mrzle nogavice sleči z nog. Seveda je družina med seboj zatrjevala, da so bile tople, ko so mu črevlje sezuli, toda izgovor je izgovor. Pri vsem svojem glavobolu pa ni

opustil obiskati „svoje dušice“ in jo vprašati, kako ji je kaj šel v slast tisti sinočni čaj v Jankovi hiši.

„Meni jako dobro!“ odgovori klubovaje gospa Malka in pošeta gizdavo po sobi.

„Meni pa se tako zdi“, ugovarja ji gospod Virgil, „da je bil — pre malo sladek!“

„Bo že drugi pot slajši!“ sikne mlada gospa, kateri je začela cela reč svitati in odide iz sobe.

„Takrat tudi jaz nočem manjkati v veseli družbi!“ zakliče gospod Virgil porogljivo in si veselja mane roki. Akoravno ga je glavobol mučil, pa danes ga je še primeroma precej lahko prenašal.

* * *

Gospod Janko Borovaj in gospa Malka poskusila sta še večkrat srečo, da bi za hrbtom gospoda Virgila imela ljubavne shode. Ta pa jima je s pomočjo podkupljene hišine vedno vedel prečrtati in zmešati račune, kar je naposled gospoda Janka tako razjezilo, da se je — navlaš oženil.

Gospodu Virgilu je padel kamen od srca.

„Zdaj bodem vendar imel mir!“ rekel je svoji ženki, ko ji je povedal to najnovejšo novico — „kajti zdaj ima tudi on svoj križ!“

Moje srce je veselo, kedar se oziram na preteklo dobo, zlasti 60. let, ko se je začelo intenzivno narodno delo, in ko vidim, da naš trud ni bil brezuspešen, temuč obrodil obilni sad, obilnejši, kakor smo se takrat nadjali. Ideali, za katere smo z mladeniško navdušenostjo šli v težavni boj, niso ostali mrtvi ideali, ampak so se, četudi ne popolnoma, po precejšnji meri vtelesili. Narodna zavest prešinja čedalje obširnejše kroge našega naroda in tudi v gmotnem oziru smo si otresli nadvlado tujega kapitala in stojimo na lastnih nogah. Posojilnice, katere smo pred 30. leti začeli ustanavljati, in drugi narodni denarni zavodi razpolagajo zdaj že z lepo svoto 100 milijonov kron hranilnih vlog. Generacija 60 let je torej pošteno in srečno izvršila svojo nalogo. Naj tudi v sedanji generaciji vsak stori svojo narodno dolžnost, in Bog bode, kakor dosihmal, tudi nadalje blagoslovil naše delo.

V Visolab, dne 5. januarja 1904.

Dr. J. Vošnjak.

— **Prememba v „Štajerčevem“ uredništvu.** Kakor smo že poročali, je ptujski mogočnejš Ornig odslovil „Štajerčevega“ urednika Drevenška, ali kakor se je za časa svojega urednikovanja imenoval, Trewenschegga. Nič mu ni pomagalo revežu, da je zatajil in prodal svoj jezik in svojo narodnost ptujskim nemčurjem, v najhujši zimi so ga postavili pred vrata, moral je iti. Toda kam naj se sedaj obrne? Slovenci ga ne marajo, nemčurji so ga odslovili — tu je pač težko najti pravo pot. Tako se godi končno vsem, kateri iz kateregakoli vzroka zakrivate tak narodni greh. Drevenškovo mesto je zavzel vpokojeni kancelist okrajnega glavarstva Franc Peitler.

— „Štajerčeva nova slovenščina“ ali „naj ta falša štacuna!“ Dobili smo v roke reklamni list nemškutarke trgovine ki v polni sapi pripoveduje, kako je pri isti vse „falše“ nego drugod. Tam košta 1 pakl frišnega germa 26 kr.; 1 kilo dobrega žmavca 68 kr. Zljaj ste sami prepričani, kak je vse falše. Hans Androschitz.

To smo prijavi samo, da pokažemo, kako neusmiljeno mesarijo „Štajerčevi“ kunštni uredniki in dopisniki naš slovenski jezik, to se pravi, da se ne zmotimo, kako pišejo dotičniki svojo „novoslovenščino“, kakor imenuje „Štajerč“ jezik, v katerem piše svoje budalosti. Saj pravimo, le tako naprej, taki nasprotniki so nam le v zabavo, resnih jih ne moremo smatrati. Zato pač „heil Štajerč“!

— **Iz Lembaha pri Mariboru.** Leto 1904 se je v naši šoli zelo prijetno začelo, kajti že prvi dan je prinesel otrokom obilo veselja. Obhajala se je namreč ta dan božičnica. Na lepo okrašenem božičnem drevesu so se žarile lučice, a še bolj so se svetile nedolžne oči mlilih otročičev, občudujč to krasoto, veseleč se pod drevesom naloženih daril. Peli in deklamirali so učenci lepe pesmi ter poslušali slavnosti primerne govore. A najlepše je za nje še prišlo, namreč razdeljevanje daril. Vsak deček je dobil toplo srjajo, dekleta pa zimske robce in rokavice itd. Nobeden ni šel neobdarjen od tod. Zatem je sledila dobra južina in prosta zabava. Srečni in zadovoljni so zapustili otroci s svojimi starši šolsko poslopje, polni navdušenja za take šolske dneve. Da se je božičnica tako sijajno obnesla, pa se imamo zahvaliti blagodušnim dobrotnikom, ki so tako bogato in radodarno prispevali v ta namen. Zato se je nabralo 260 K. Dar družbe sv. Cirila in Metoda nam je tudi obilno pripomogel k uspehu, zato bi bila pač dolžnost vsakega Slovenca podpirati to prekoristno društvo. Za božičnico so nadalje darovali tukajšnji posestniki, med njimi seveda največ velečenjena rodbina Robičeva; mnogo so prispevali mariborski Slovenci, pri katerih iz Lembaha nikdar ne prosimo zastoj. Lepo vsoto pa so dali južnoslovanski poslanci na Dunaju, kjer je nabiral državni poslanec, velečenjeni g. prof. Robič. — Vsem dobrotnikom naj poplača ljubi Bog, plačilo naj bo tudi zavest, da so osrečili uboge slovenske otroke, katere branimo proti nemškim volkovom, ki nam hočejo ugrabiti naša jagnjeta. Torej še enkrat kličemo vsem iz srca: Bog plati!

M. G.

— **Bralno društvo „Lipa“ pri Sv. Bolfenku blizu Središča** se ponaša z novim dobrot-

nikom, kateri je tudi društvo ob rojstvu gmotno podpiral kot ustanovnik. Mnogozasluzni in ugledni g. Franjo Zabavnik, predsednik istega društva, je daroval in obogatil društveno knjižnico za 32 lepih knjig in knjižic raznovrstne vsebine, za kateri dar se mu udje istega društva prisrčno zahvaljujejo. Dal nam Bog mnogo in mnogo takih dobrotnikov.

— **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Silvestrov večer, katerega je priredil tamburaški in pevski zbor bralnega društva v gostilni „pri veselem kmetu“, obnesel se je nepričakovano dobro. Med tem, ko v javnem življenju žalibog vedno opažamo neko napetost naše inteligence napram občinstvu, videli smo tukaj združene vse sloje naše župnije v najlepši slogi. Divili smo se skupno lepo obranemu petju naših pevcev, hkrati pa so nas očarali milodoneči glasovi tamburic tako, da so marsikaterega zasrbeli podplati. Obilo neprisljenega smeha povzročil je tudi šaljivi srečolov z mnogo zares šaljivimi dobitki. In če še vpoštevamo izborno potrežbo naše narodne gostilničarke g. Slanove, pač ni čuda, če smo se na posled vsestransko zadovoljni razšli, z veselo nado v srcu, da se v novem letu obrne marsikaj na bolje. Upamo namreč, da se naše razumništvo v bodoče ne bode več balo prestopiti praga čitalnice bralnega društva, kakor doslej, temveč, da nas bode vodilo po poti narodne prosvete v boj za sveta naša prava. V to po mozi Bog!

Društveno gibanje.

— „**Rinka.**“ V nedeljo, dne 24. prosinca 1904 ob 11. uri dopoldne vršil se bode občni zbor zavetiške zadruga „Rinke“ v posojilnični dvorani Narodnega doma v sledečim dnevnim redom: 1. odborovo poročilo; 2. odobrenje letnega računa; 3. izvolitev načelstva in računskih pregledovalcev; 4. Razni nasveti.

— **Dobrna pri Celju.** V nedeljo, dne 10. januarja po večernicah ima „Bralno društvo“ na Dobrni svoj občni zbor. Na dnevnem redu je petje, poročilo odborovo, volitev novega odbora in računskih pregledovalcev. Vstop je vsakemu prost.

— **Bralno društvo pri Kapeli blizu Radgone** ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 10. januarja ob 3. uri popoldne z običajnim sporedom. K obilni udeležbi vabi

— **Društvo „Skala“ pri Sv. Petru niže Maribora** je imelo v nedeljo dne 3. prosinca t. l. svojo prvo odborovo sejo. Pri tej seji se je sklenilo med drugim tudi sledeče: Č. g. župnik Matej Štrkl prepusti sobo, ki se nahaja v I. nadstropju v kaplaniji Sv. Petra pri Mariboru društvenim namenom. Ta soba se odpre v nedeljo, dne 10. t. m., odprta pa bode tudi vsako naslednjo nedeljo po rani maši, izvzemši čas cerkvenih opravil, do večernega mraka. Pristopnina iznaša 40 h, članarina pa mesečno 20 h, polletno 1 K 20 h, letno 2 K. Izposojene društvene knjige sme imeti društvenik samo en mesec, ako pa želi, se mu sme ta čas tudi nekoliko podaljšati. Časnik „Slov. Gosp.“ se sme po došli novi številki izposoditi, tako da še ostane neta v društveni sobi 2. iztisa. Tem potom pa tudi prosimo, da nas p. n. zavedni Slovenci in Slovani blagovolijo podpirati, bodisi s knjigami ali pa s cvenkom. Naše delo bode težko; blizu nas je mesto, baje nemško!

— **Bralno društvo pri Sv. Marku niže Ptujja** ima v nedeljo 10. januarja t. l. popoldne po večernicah v šoli letno občno zborovanje s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika, 2. Poročilo: a) tajnikovo, b) knjižničarjevo, c) blagajnikovo. 3. Vpisovanje udov in vplačevanje udnine. 4. Volitve: a) treh pregledovalcev računov, b) predsednika, c) odbornikov in treh nametnikov. 5. Določitev časopisov in knjig. 6. Predlogi in nasveti.

— **Pri občnem zboru sl. bralnega društva „Lipa“ pri Sv. Bolfenku blizu Središča** se je dne 3. januarja t. l. enoglasno izvolil sledeči odbor in sicer: Franjo Zabavnik, predsednik; Franjo Šoštarčič, podpredsednik; Božidar Hlebec, tajnik; Davorin Šenveter, blagajničar; Milovan Šprager, knjižničar in pevovodja; Ernest Slanc, Jože Zadravec, Ivan Tomažič, in Peter Prklavec

kot odborniki. Društvu je pristopilo takoj prvi dan 40 udov. Upamo tudi, da se naša mladina častno odzove, stem da pristopi bralnemu društvu katero je letos zopet preskrbljeno z dobrimi časniki in knjigami. Borna kronica, toliko znaša udnina, to pač lahko vsak v teku enega leta preskrbi. K društvu lahko vsak dan vsak pristopi ter ima potem na razpolago vsakovrstnega čtiva. Pristopite torej, več nas bo, več berila si nabavimo, in vsak bo potem zadovoljen.

— **Prostovoljna požarna bramba v Dragotincih Sv. Jurij ob Ščavnici** priredi v nedeljo dne 10. prosinca tombolo pri g. Karlu Stramiču, najemniku g. Ivajnsiča pri Sv. Juriju, koje čisti dohodek se porabi v pokritje društvenih stroškov. Vsi prijatelji slovenskega gasilstva se najudaneje vabijo!

Odbor.

— **Občni zbor gasilnega društva pri Sv. Juriju ob Ščavnici** vršil se je dne 3. t. m. Dasi ravno so nasprotni elementi begali društvenike z raznimi neslanostmi, ostali so naši zavedni možje in fanti nepremakljivi kakor skala. Izvolili so si v načelstvo same zavedne narodnjake, kateri so nam porok, da bode društvo napredovalo, ter da še Sv. Jurij ostane na slovenskem konju. Živila narodna zavest!

Dopisi

— **Šoštanj, dne 5. prosinca 1904.** Danes za pustil nas je vsled prevzetja železniške proge Celje—Velenje v upravo c. kr. državnih železnic, v Maribor prestavljeni dosedanji postajenačelnik gosp. Anton Petek, ki je služboval na ti postaji blizu 10 let.

Kako priljubljen in čisljan je bil g. načelnik Petek v našem trgu in njega okolici, pokazala je mnogobrojna udeležba pri odhodnici, katero mu je priredila „Šaleška čitalnica“ dne 20. grudna min. leta.

Pri tej priliki izročila se je g. odhodniku krasna diploma častnega člana „Šaleške čitalnice“ za nevenljive zasluge, katere si je stekel kot mnogoletni odbornik in blagajnik. Pred izročitvijo diplome naštel je čitalnični častni predsednik, deželni poslanec, blagorodni gospod Ivan Vošnjak izborne vrline gospoda odhodnika kot koncilijantnega in napram vsem strankam zelo prijaznega uradnika, izven urada pa iskrenega in odkritega družabnika ter kremenitega značajneža in vrlega narodnjaka!

Radi svojega narodnega mišljenja, katero je povsod in napram vsakemu odkrito in brez ovinkov pokazal. Doživel je sicer marsikatero bridko urico, a vendar se ni udal, v kljub podlim in izmišljenim ovadbam, ki so letele v Gradec ali na Dunaj od strani naših „ljubih“ nemčurjev. V tem oziru je gospod Petek marsikateremu strahopetnemu uradniku izboren vzgled!

Oglasilo se je potem še mnogo govornikov iz vseh stanov, vsi povdarjajoči odhodnikovo ljubeznivo občevanje v uradu in izven njega, ter častitajoči mariborskim Slovencem na pridobitvi takega vrlega, nevstrašenega in jeklenega narodnjaka.

Ves ginjen, zahvalil se je gospod odhodnik za odlikovanje, katero mu je podelila „Šaleška čitalnica“, in vsem govornikom, povdarjajoč, da vse to, kar je storil v uradu in za narodno stvar, storil je, ker mu je velevala človekoljubna in narodna dolžnost!

Pri odhodnici udarjali so naši vrli tamburaši pod spretnim vodstvom kapelnika gospoda Nerata in prepevali čitalnični pevci v znani njih izbornosti!

— **Šmarje pri Jelšah.** Kadar se gre proti kakemu slovenskemu uradniku ali proti kaki slovenski korporaciji, je na mah ves vladni aparat pri delu. Ali če je treba poseči zoper kakega perfidnega nemškutarja, molči se trdovratno in se skuša stvar potlačiti. „Domovina“, kakor tudi „Slov. Narod“ sta nedavno temu obširno pisala o razmerah pri tukajšnjem okrajnem sodišču; da so bile prizadete osebe Slovenci, ogledavali bi se danes v svojih krutih obsodbah, oziroma bi stali po primernih eksekucijah na razvalinah svoje težko pridobljene eksistence. Nemčurji pa se smejo smejeti v pest, kajti čuva jih roka nemške pravice.

v to svrhu v proračun 10.000 K postaviti, ker je okraj Ljutomer to že storil.

6. Gospod načelnik poroča o okrajnem proračunu za l. 1904.

Po tem proračunu bi znašale potrebščine 46.926 K 76 v, pokritek pa 14.122 K 76 v, kar torej da primanjkljaja 32.804 K, kateri se pokrije z dokladami in sicer za okrajne potrebe s 27%, za šolske potrebe pa s 7%. Pobirale se bodo tedaj v letu 1904 34 odstotne doklade; nepokritega ostane 625 K 90 v, ki se hočejo prištediti.

Da okraj pospešuje živinorejo, postavila se je tudi letos v proračun svota po 950 K za nakup 5 plemenskih bikov in sicer pincgavskega plemena.

Tudi se sklene za distriktnega zdravnika za okrožje Ormož II. dovoliti podpore letnih 500 K.

Pri razgovoru tega predloga, ki ga je stavil gosp. Škrlec, omenja g. Masten, da bi bilo umestnejše, da bi se občine Sv. Miklavž, Brebrovnik in Veličan priklopile zdravniškemu okrožju Ormož I, kakor pa k Tomaževskemu (Ormož II) okrožju, ker je v Ormož bližje in tudi lepša pot.

G. načelnik naprosi se tedaj, da ukrene do tične korake pri c. kr. okr. glavarstvu.

Okrajni proračun pro 1904 se enoglasno sprejme.

7. Za pregledovalce okrajnih računov za leto 1904 se izgolijo gg. Ivan Bohanec, Iv. Škrlec in Maks Robič.

Po dovolitvi prodaje državne obligacije po 7300 K ter nekaterih zemljiških menjav občine središke zaključni g. načelnik sejo ter želi vsem navzočim veselo novo leto.

Coljske in štajarske novice.

— Plesni venček „Slovenskega delavskega podpornega društva“ v Celju. Predpust, čas zabave je tu. Izmed naših narodnih društev je „Slovensko delavsko podporno društvo“ prvo, ki nas vabi k svoji predpustni zabavi, ples namu venčka v prostorih priljubljene restavracije „Skalni kleti“. Ne obeta se nam sijajnosti, ni nam pričakovati leska in bleska, pač pa bomo našli v družbi našega slovenskega delavstva veselo, neprisiljeno domačo zabavo, kakor smo je navajeni, ko pridemo k svojim ljudem. V domačem krogu se čuti človek najzadovoljnejšega, in ravno „Delavsko podporno društvo“ nam je zato tako ljubo, ker tu odložimo vsaj za čas ono stezalnico, ki jo drugače imenujemo etiketo ali kakor si bodi, ker se v krogu „Delavskega podpornega društva“ čutimo tako domače, kakor doma med svojimi stenami. Ako še pomislimo, da je „Društvo“ obenem tudi činitelj, s katerim mora naša javnost v dosego skupnega narodnega cilja gotovo računati, ker je to društvo tako rekoč vzgojevališče našega narodnega delavstva,

je pač lahko umljivo, da bo znalo naše občinstvo ceniti tudi to prireditve. Nadejati se je torej, da ne bo nihče izostal, komur je mar napredek delavskih slojev našega slovenskega Celja. — Vstopnina je tako majhna, za ude 60 vin. za neude 1 K, da se pač ne more nihče izgovarjati, da morda vsled tega ni prišel. Ako se je pri razpošiljanju vabil morda pomotoma koga prezrlo, bodi s tem vabljen in pridi tem gotovejše. Ker je eventualni prebitok določen v društvene namene, se bodo preplačila hvaležno prejela. Ravnotako naj bi se morda tudi oni, ki bi bili slučajno zadržani, udeležiti se plesnega venčka, spomnili prireditve „Slovenskega delavskega podpornega društva“ in morda priposlali istemu vstopnino, kar se bo z zahvalnostjo sprejelo in tudi pozneje objavilo. Vsem drugim pa: Na veselo snidenje jutri večer v „Skalni kleti“.

— Še dober teden dni je do trgovskega plesnega venčka, vabila so razposlana, še dober teden in v celjskem Narodnem domu si bodeta zopet podala Terpsihora in Merkur roke, da se pod njunim okriljem navešeli naš mladi svet svojega življenja. Priznati moramo našim slovenskim trgovskim uslužbencem, da so s svojim plesom, ki so ga priredili lanski predpust, pokazali, da daleč prekašajo svoje nemške kolege, da so moške na svojem mestu, in naj bo že kjerkoli. Vsak, kdor se je udeležil lanskega trgovskega plesnega venčka, mora reči, da je bil ta ples med dosedanjimi takimi prireditvami med najlepšimi. Posebno kar se tiče okusnih dekoracij, se mu mora priznati prednost pred vsemi dosedanjimi. Ako smemo torej sklepati po lanskem plesu na letošnjega, smemo pričakovati zopet prijetnega iznenađenja. Govori se sicer že marsikaj, ugiba se to in ono, ali prireditelji so se skrili za kameno-trdo molčečnost in hočejo najlepše prihraniti za zadnji trenotek. Zato bo tudi od prihodnjega petka naprej, ko se začne velika dvorana „Narodnega doma“ dekorirati, vstop v dvorano zabranjen. Torej si bomo morali radovednost prihraniti do zadnjega. Pa nič ne de, bo pa iznenađenje tem večje. Po zanimanju, ki vlada med občinstvom za trgovski plesni venček, pač lahko prireditelji upajo na velikansko udeležbo. — Ako se nam posreči, do prihodnjč vsaj nekoliko odkriti skrbno prikrivane skrivnosti, bomo poročali o njih.

— Celjsko porotno sodišče. Za predsednika prvemu letošnjemu porotnemu zasedanju je določil predsednik okrožnega sodišča pl. Wurmser, za namestnike dež. sod. nadsvetnik Reitter in svetnika Katziantschitsch in Perko.

— Poštne razmere v Vojniku. Saj se prigodi, da tuptam pride kako pismo dan pozneje do svojega cilja, ali kaj takega, kakor se dogaja v Vojniku, je pač nekaj izvenrednega, kakor so sploh izvenredne vse vojniške razmere.

Torej konkreten slučaj: Iz Reke v Vojnik naslovljeno pismo s slovenskim naslovom je prišlo v Vojnik 13. novembra p. l., pismonoša je prinesel pismo naslovljencu že 10. decembra. To je pač dovolj hitro. V drugo je potrebovala zopet neka zalepka pet dni, da je priromala s pošte v 10 metrov oddaljeno stanovanje iste osebe. Radovedni smo, ali je bil res samo slovenski naslov kriv, da ste obe pošiljatici tako dolgo potrebovali za ono kratko pot, in kakor so že naše razmere, je kaj takega popoinoma umljivo.

— Iz Brežic nam javljajo vrlo interesantno dogodbo, ki se je dogodila na silvestrov večer v prostorih brežiškega „nemškega hajma“. Kunstni so namreč ti „nemški“ (?) Brežičani, celo prekunštni, kajti svojo modrost in premetenost bi radi vbili tudi popolnoma nenemškim okoličanom v glavo. Izmislili so si namreč načrt kako bi privezali slovensko okolico k mestu, in „štrik“, kateri naj bi vezal vratove, ozir. žepe slovenskih okoličanov z mestnimi „Nemci“, naj bi bil brežiški „fajerber“, kateri naj bi ustanavljal po okolici svoje podružnice. V prvi vrsti se jim cede sline po Dobovi. Tu so namreč dobili v dveh možakarjih, nekem G. in K., svojo oslombo. Ta dva strašita sedaj po Dobovi z obljubami brežiških nemčurjev. Kakor je pokazal silvestrov večer, se jima je že vjelo nekaj kalinov na limanice, toda upamo, da se jima bo končno stvar le izjalovila. Brigajta se vidva rajši za druge, pametnejše stvari, pa pustita ljudstvo v miru pred brežiškim nemčurstvom. Žal nam je, da smo čuli tudi o nekem gostilničarju, sicer vse časti vrednem možu, da se je dal vjeti v zanjke. Upamo, da bo izpregledal in pokazal hrbet nemčurskim vsiljencem. Sedaj pa še dogodbo na silvestrov večer, ki kaže brežiško „nemštvo“ v vsej njegovi „nemški“ slavi. „Nemški hajm“ je bil precej poln „Nemcev“, ki so se po svoje zabavali seveda v nemškem jeziku, ki se pa glasi popolnoma enako slovensčini. Nazadnje so zapek tudi nemško pesem, seveda v nemškem jeziku, in ta pesem je bila — „Lepa naša domovina“ — (fej! Sramota za Slovence, ki zahajajo v to butiko! — op. st.) ker res nemške pesmi niso znali nobene. To se pravi, da so Nemci!

— Iz Šmartna ob Paki. Tukajšnji nadučitelj g. Luka Kožuh praznoval je te dni 40letnico svojega učiteljskega službovanja. V naši občini deluje že 25 let. Slavljencu, ki je še vedno zdrav in krepak, častitamo in želimo, da bi včakal še dolgo vrsto let zdrav in zadovoljen.

— Zahvala. Povodom moje sedemdeset letnice mi je došlo toliko pismenih in brzojavnih častitek, da mi ni mogoče za vse pismeno se zahvaliti. Izrekam torej tem potom vsem, ki so se me tako laskavo spominjali, prirčno zahvalo.

„Kaj pa je to?“ začudi se Malka, ko pogleda na okna v prvem nadstropju Jankove hiše. „Vse je nenavadno razsvetljeno!“

„Slišali so bržčas, da se vračamo!“ pripomni Janko, ki se mora sam čuditi nad to uredbo, katere ni bil prej zapovedal.

Pripeljajo se na dvorišče, kjer vse zvedo.

Gospod Virgil, o katerem sta mlada gospa in Janko mislila, da spi doma kot bi bil zaklan, pričakuje jih z vsemi svojimi gosti pred vhodom. Stari gospod bil je popolnoma pijan, tako da sta ga morala dva držati, sicer ne bi bil mogel ravno stati.

Ko je Stazika skočila prva iz voza, mislil je Virgil v svoji vinjenosti, da je njegova „ljuba duša“ in pohitel ji je nasproti, obesil se ji okolu vratu, a s tako težo, da sta se oba zvrnila v globoki, pred vhodom nakupičeni sneg.

Janka in Malko je seveda grozno iznenadil ta sprejem, toda treba je bilo grenek občutek prikriti s prijaznim in veselim obrazom.

„Dragi moji, to je krasno — to je lepo in izvrstno iznenađenje! Prosim pa samo gor v prvo nadstropje, gospoda moja!“ govoril je gospod Janko svojim došlim gostom, ko je istočasno gospa Malka vzdigala svojega moža iz snega in mu ga otepala z obleke, poleg pa ga častila z imenitnimi priimki, od katerih bode dovolj omeniti „pijanec“ in „stari norec“. Gospod Virgil pa se radi tega ni dal spraviti iz svoje

dobre volje in se je vedno trudil pogladiti po licu svojo „milo dušico“, katera je njegovo roko srdito odbijala od sebe.

Toda pojdimo dalje za ostalo družbo, ki je bila odšla v hišo, skuhala si čaj in ga ravno pila, ko je Virgil s pomočjo svoje „mile drage“ in Stazike prikimal v sobo. Ko je pogledal čaši vsak do dna, razide se družba.

Gospod Virgil je sedel komaj in komaj v vozu poleg svoje Malčike in je tuintam skoraj hotel zaspati. Vsakokrat se je globoko uklonil in poklonil Staziki, katera mu je nasproti sedela. Hotel se ji je bržčas s temi pokloni zahvaliti za pomoč v spletki, katero je bil izpeljal proti svoji mladi in zaljubljeni soprogi.

Na dom prišedši imela je vsa družina dovolj opravka in muke, da je spravila milostljivo vinjenega gospoda v prvo nadstropje, kjer ga je še morala sleči in ga kakor malo dete položiti v postelj. Ni še skoraj prav ležal in že je začel tako smrčati, tako gromovito smrčati, da je morala sirota Malka iti v tretjo sobo spat. No in še tja slišala je glasno Morfejevo trobento.

Drugega jutra vstane gospod Virgil precej pozno in z močnim glavobolom, katerega je, kakor se je izgovarjal, dobil raditega, ker so mu v naglici pozabili mrzle nogavice sleči z nog. Seveda je družina med seboj zatrjevala, da so bile tople, ko so mu črevlje sezuli, toda izgovor je izgovor. Pri vsem svojem glavobolu pa ni

opustil obiskati „svoje dušice“ in jo vprašati, kako ji je kaj šel v slast tisti sinočni čaj v Jankovi hiši.

„Meni jako dobro!“ odgovori klubovaje gospa Malka in pošeta gizdavo po sobi.

„Meni pa se tako zdi“, ugovarja ji gospod Virgil, „da je bil — premalo sladek!“

„Bo že drugi pot slajši!“ sikne mlada gospa, kateri je začela cela reč svitati in odide iz sobe.

„Takrat tudi jaz nočem manjkati v veseli družbi!“ zakliče gospod Virgil porogljivo in si veselja mane roki. Akoravno ga je glavobol mučil, pa danes ga je še primeroma precej lahko prenašal.

* * *

Gospod Janko Borovaj in gospa Malka poskusila sta še večkrat srečo, da bi za hrbtom gospoda Virgila imela ljubavne shode. Ta pa jima je s pomočjo podkupljene hišine vedno vedel prečrtati in zmešati račune, kar je naposled gospoda Janka tako razjezilo, da se je — navlaš oženil.

Gospodu Virgilu je padel kamen od srca.

„Zdaj bodem vendar imel mir!“ rekel je svoji ženki, ko ji je povedal to najnovejšo novico — „kajti zdaj ima tudi on svoj križ!“

Moje srce je veselo, kedar se oziram na preteklo dobo, zlasti 60. let, ko se je začelo intenzivno narodno delo, in ko vidim, da naš trud ni bil brezuspešen temuč obrodil obilni sad, obilnejši, kakor smo se takrat nadjali. Ideali, za katere smo z mladeniško navdušenostjo šli v težavni boj, niso ostali mrtvi ideali, ampak so se, četudi ne popolnoma, po precejšnji meri vtelesili. Narodna zavest prešinja čedalje obširnejše kroge našega naroda, in tudi v gmotnem oziru smo si otresli nadvlado tujega kapitala in stojimo na lastnih nogah. Posojilnice, katere smo pred 30. leti začeli ustanavljati, in drugi narodni denarni zavodi razpolagajo zdaj že z lepo svoto 100 milijonov kron hranilnih vlog. Generacija 60 let je torej pošteno in srečno izvršila svojo nalogo. Naj tudi v sedanji generaciji vsak stori svojo narodno dolžnost, in Bog bode, kakor dosihmal, tudi nadalje blagoslovil naše delo.

V Visolab, dne 5. januarja 1904.

Dr. J. Vošnjak.

— **Prememba v „Štajerčevem“ uredništvu.** Kakor smo že poročali, je ptujski mogočnejš Ornič odslavlil „Štajerčevega“ urednika Drevenška, ali kakor se je za časa svojega uredništva imenoval, Trewenschegga. Nič mu ni pomagalo revežu, da je zatajil in prodal svoj jezik in svojo narodnost ptujskim nemčurjem, v najhujši zimi so ga postavili pred vrata, moral je iti. Toda kam naj se sedaj obrne? Slovenci ga ne marajo, nemčurji so ga odslavili — tu je pač težko najti pravo pot. Tako se godi končno vsem, kateri iz kateregakoli vzroka zakrivate tak narodni greh. Drevenškovo mesto je zavzel vpokojeni kancelist okrajnega glavarstva Franc Peitler.

— „Štajerčeva nova slovenščina“ ali „naj ta falša štacuna“! Dobili smo v roke reklamni list nemškutarke trgovine ki v polni sapi pripoveduje, kako je pri isti vse „falše“ nego drugod. Tam košta 1 pakl frišnega germa 26 kr.; 1 kilo dobrega žmavca 68 kr. Zlaj ste sami prepričani, kak je vse falše. Hans Androschitz.

To smo prijaviteli samo, da pokažemo, kako neusmiljeno mesarijo „Štajerčevi“ kunštni uredniki in dopisniki naš slovenski jezik, to se pravi, da se ne zmotimo, kako pišejo dotičniki svojo „novoslovenščino“, kakor imenuje „Štajerč“ jezik, v katerem piše svoje budalosti. Saj pravimo, le tako naprej, taki nasprotniki so nam le v zabavo, resnih jih ne moremo smatrati. Zato pač „heil Štajerč“!

— **Iz Lembaha pri Mariboru.** Leto 1904 se je v naši šoli zelo prijetno začelo, kajti že prvi dan je prinesel otrokom obilo veselja. Obhajala se je namreč ta dan božičnica. Na lepo okrašenem božičnem drevesu so se žarile lučice, a še bolj so se svetile nedolžne oči mladih otročičev, občudujoč to krasoto, veseleč se pod drevesom naloženih daril. Peli in deklamirali so učenci lepe pesmi ter poslušali slavnosti primerne govore. A najlepše je za nje še prišlo, namreč razdeljevanje daril. Vsak deček je dobil toplo srajco, dekleta pa zimske robce in rokavice itd. Nobeden ni šel neobdarjen od tod. Zatem je sledila dobra južina in prosta zabava. Srečni in zadovoljni so zapustili otroci s svojimi starši šolsko poslopje, polni navdušenja za take šolske dneve. Da se je božičnica tako sijajno obnesla, pa se imamo zahvaliti blagodušnim dobrotnikom, ki so tako bogato in radodarno prispevali v ta namen. Zato se je nabralo 260 K. Dar družbe sv. Cirila in Metoda nam je tudi obilno pripomogel k uspehu, zato bi bila pač dolžnost vsakega Slovenca podpirati to prekoristno društvo. Za božičnico so nadalje darovali tukajšnji posestniki, med njimi seveda največ velecenjena rodbina Robičeva; mnogo so prispevali mariborski Slovenci, pri katerih iz Lembaha nikdar ne prosimo zastoj. Lepo svoto pa so dali južnoslovanski poslanci na Dunaju, kjer je nabiral državni poslanec, velecenjeni g. prof. Robič. — Vsem dobrotnikom naj poplača ljubi Bog, plačilo naj bo tudi zavest, da so osrečili uboge slovenske otroke, katere branimo proti nemškim volkovom, ki nam hočejo ugrabiti naša jagnjeta. Torej še enkrat kličemo vsem iz srca: Bog plati!

M. G.

— **Bralno društvo „Lipa“ pri Sv. Bolfenku blizu Središča** se ponaša z novim dobrot-

nikom, kateri je tudi društvo ob rojstvu gmotno podpiral kot ustanovnik. Mnogozasluzni in ugledni g. Franjo Zabavnik, predsednik istega društva, je daroval in obogatil društveno knjižnico za 32 lepih knjig in knjižic raznovrstne vsebine, za kateri dar se mu udje istega društva prisrčno zahvaljujejo. Dal nam Bog mnogo in mnogo takih dobrotnikov.

— **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Silvestrov večer, katerega je priredil tamburaški in pevski zbor bralnega društva v gostilni „pri veselem kmetu“, obnesel se je nepričakovano dobro. Med tem, ko v javnem življenju žalibog vedno opažamo neko napetost naše inteligence napram občinstvu, videli smo tukaj združene vse sloje naše župnije v najlepši slogi. Divili smo se skupno lepo obranemu petju naših pevcev, hkrati pa so nas očarali milodoneči glasovi tamburic tako, da so marsikaterega zasrbeli podplati. (Obilo neprisljenega smeha povzročil je tudi šaljivi srečolov z mnogo zares šaljivimi dobitki. In če še vpoštevamo izborna postrežbo naše narodne gostilničarke g. Slanove, pač ni čuda, če smo se na posled vsestransko zadovoljni razšli, z veselo nado v srcu, da se v novem letu obrne marsikaj na bolje. Upamo namreč, da se naše razumništvo v bodoče ne bode več balo prestopiti praga čitalnice bralnega društva, kakor doslej, temveč, da nas bode vodilo po poti narodne prosvete v boj za sveta naša prava. V to po mozi Bog!

Društveno gibanje.

— „Rinka.“ V nedeljo, dne 24. prosinca 1904 ob 11. uri dopoldne vršil se bode občni zbor zavetiške zadruge „Rinke“ v posojilnični dvorani Narodnega doma v sledečim dnevnim redom: 1. odborovo poročilo; 2. odobrenje letnega računa; 3. izvolitev načelstva in računskih pregledovalcev; 4. Razni nasveti.

— **Dobrna pri Celju.** V nedeljo, dne 10. januarja po večernicah ima „Bralno društvo“ na Dobrni svoj občni zbor. Na dnevnem redu je petje, poročilo odborovo, volitev novega odbora in računskih pregledovalcev. Vstop je vsakemu prost.

— **Bralno društvo pri Kapeli blizu Radgone** ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 10. ja. nuvarja ob 3. uri popoldne z običajnim sporedom. K obilni udeležbi vabi Odbor.

— **Društvo „Skala“ pri Sv. Petru niže Maribora** je imelo v nedeljo dne 3. prosinca t. l. svojo prvo odborovo sejo. Pri tej seji se je sklenilo med drugim tudi sledeče: Č. g. župnik Matej Štraki prepusti sobo, ki se nahaja v I. nadstropju v kaplaniji Sv. Petra pri Mariboru društvenim namenom. Ta soba se odpre v nedeljo, dne 10. t. m., odprta pa bode tudi vsako naslednjo nedeljo po rani maši, izvzemši čas cerkvenih opravil, do večernega mraka. Pristopnina iznaša 40 h, članarina pa mesečno 20 h., polletno 1 K 20 h., letno 2 K. Izposojene društvene knjige sme imeti društvenik samo en mesec, ako pa želi, se mu sme ta čas tudi nekoliko podaljšati. Časnik „Slov. Gosp.“ se sme po došli novi številki izposoditi, tako da še ostane neta v društveni sobi 2. iztisa. Tem potom pa tudi prosimo, da nas p. n. zavedni Slovenci in Slovani blagovolijo podpirati, bodisi s knjigami ali pa s cvenkom. Naše delo bode težko; blizu nas je mesto, baje nemško!

— **Bralno društvo pri Sv. Marku niže Ptujja** ima v nedeljo 10. januarja t. l. popoldne po večernicah v šoli letno občno zborovanje s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika, 2. Poročilo: a) tajnikovo, b) knjižničarjevo, c) blagajnikovo. 3. Vpisovanje udov in vplačevanje udnine. 4. Volitve: a) treh pregledovalcev računov, b) predsednika, c) odbornikov in treh nametnikov. 5. Določitev časopisov in knjig. 6. Predlogi in nasveti.

— **Pri občnem zboru sl. bralnega društva „Lipa“ pri Sv. Bolfenku blizu Središča** se je dne 3. januarja t. l. enoglasno izvolil sledeči odbor in sicer: Franjo Zabavnik, predsednik, Franjo Šoštarčič, podpredsednik; Božidar Hlebec, tajnik; Davorin Šenveter, blagajničar; Milovan Šprager, knjižničar in pevovodja; Ernest Slano, Jože Zdravec, Ivan Tomažič, in Peter Prklavec

kot odborniki. Društvu je pristopilo takoj prvi dan 40 udov. Upamo tudi, da se naša mladina častno odzove, stem da pristopi bralnemu društvu katero je letos zopet preskrbljeno z dobrimi časniki in knjigami. Borna kronica, toliko znaša udnina, to pač lahko vsak v teku enega leta preskrbi. K društvu lahko vsak dan vsak pristopi ter ima potem na razpolago vsakovrstnega čtiva. Pristopite torej, več nas bo, več berila si nabavimo, in vsak bo potem zadovoljen.

— **Prostovoljna požarna bramba v Dragotincih Sv. Jurij ob Ščavnici** priredi v nedeljo dne 10. prosinca tombolo pri g. Karlu Stramiču, najemniku g. Ivajnsiča pri Sv. Juriju, koje čisti dohodek se porabi v pokritje društvenih stroškov. Vsi prijatelji slovenskega gasilstva se najudaneje vabijo!

Odbor.

— **Občni zbor gasilnega društva pri Sv. Juriju ob Ščavnici** vršil se je dne 3. t. m. Darsiravno so nasprotni elementi begali društvenike z raznimi neslanostmi, ostali so naši zavedni možje in fanti nepremakljivi kakor skala. Izvolili so si v načelstvo same zavedne narodnjake, kateri so nam porok, da bode društvo napredovalo, ter da še Sv. Jurij ostane na slovenskem konju. Živila narodna zavest!

Dopisi

— **Šoštanj, dne 5. prosinca 1904.** Danes za pustil nas je vsled prevzetja železniške proge Celje—Velenje v upravo o. kr. državnih železnic, v Maribor prestavljeni dosedanji postajenačelnik gosp. Anton Petek, ki je služboval na ti postaji blizu 10 let.

Kako priljubljen in čisljan je bil g. načelnik Petek v našem trgu in njega okolici, pokazala je mnogobrojna udeležba pri odhodnici, katero mu je priredila „Šaleška čitalnica“ dne 20. grudna min. leta.

Pri tej priliki izročila se je g. odhodniku krašna diploma častnega člana „Šaleške čitalnice“ za nevenljive zasluge, katere si je stekel kot mnogoletni odbornik in blagajnik. Pred izročitvijo diplome naštel je čitalnični častni predsednik, deželni poslanec, blagorodni gospod Ivan Vošnjak izborne vrline gospoda odhodnika kot konciljantnega in napram vsem strankam zelo prijaznega uradnika, izven urada pa iskrenega in odkritega družabnika ter kremečitega značajneža in vrlega narodnjaka!

Radi svojega narodnega mišljenja, katero je povsod in napram vsakemu odkrito in brez ovinkov pokazal. Doživel je sicer marsikatero bridko urico, a vendar se ni udal, vkljub podlim in izmišljenim ovadbam, ki so letele v Gradec ali na Dunaj od strani naših „ljubih“ nemčurjev. V tem oziru je gospod Petek marsikateremu strahopetnemu uradniku izboren vzgled!

Oglasilo se je potem še mnogo govornikov iz vseh stanov, vsi povdarjajoči odhodnikovo ljubeznivo občevanje v uradu in izven njega, ter častitajoči mariborskim Slovencem na pridobitvi takega vrlega, nevstrašenega in jeklenega narodnjaka.

Ves ginjen, zahvalil se je gospod odhodnik za odlikovanje, katero mu je podelila „Šaleška čitalnica“, in vsem govornikom, povdarjajoč, da vse to, kar je storil v uradu in za narodno stvar, storil je, ker mu je velevala človekoljubna in narodna dolžnost!

Pri odhodnici udarjali so naši vrli tamburaši pod spretnim vodstvom kapelnika gospoda Nerata in prepevali čitalnični pevci v znani njih izbornosti!

— **Šmarje pri Jelšah.** Kadar se gre proti kakemu slovenskemu uradniku ali proti kaki slovenski korporaciji, je na mah ves vladni aparat pri delu. Ali če je treba poseči zoper kakega perfidnega nemškutarja, molči se trdovratno in se skuša stvar potlačiti. „Domovina“, kakor tudi „Slov. Narod“ sta nedavno temu obširno pisala o razmerah pri tukajšnjem okrajnem sodišču; da so bile prizadete osebe Slovenci, ogledavali bi se danes v svojih krutih obsodbah, oziroma bi stali po primernih eksekucijah na razvalinah svoje težko pridobljene eksistence. Nemčurji pa se smejo smejeti v pest, kajti čuva jih roka nemške pravice.

Naj ponovimo v bistvu svoje pritožbe in obdolžitve.

Očitano se je znanemu nadoficijalu Kolaričju, da je zanemarjal uradne ure, med tem časom igral v gostilni igro „Zusperr“; da je iz zival v uradu z nemško irredentovskimi časniki in z „Südmarch“-vžigalicami slovenske stranke; da oskrbuje v zvezi s svojim sorodnikom sodno blagajno; da je človek, ki je povzročil in netil ves prepir in vkljub svojemu dostojanstvu kot c. kr. uradnik postal najbolj sovražena oseba med tukajšnjim uradništvom in sploh med trškim prebivalstvom.

Očitani smo sem prideljenemu avskultantu dr. Premšaku, da je hotel na nepošten način državo oskubiti za par kronic.

Spodtikali smo se, da je pri tukajšnjem okrajnem sodišču nastavljena cela žlahta, iz katerega dejstva se že prebivalstvo naravnost norčuje.

In povedalo se je v dotičnih dopisih še marsikaj, kar nikakor ni v slavo c. kr. uradnikom in naj si so še taki.

A k vsemu temu molče predpostavljani kakor grobovi. Živ dokaz, da imajo v Gradcu in na Dunaju dvojno mero za Slovence in nemškutarje.

Pravica na jugu Avstrije je grša baba kot vsaka coprnica, a da je še med nami, krivi smo tudi sami, v prvi vrsti naši dični zastopniki in voditelji.

Iz Ljutomera. Kaj malo se poroča „Domovini“ o našem družabnem gibanju. Naj torej sledijo tu nekatere vrstice, ki bi imele namen, popisati in pojasniti delovanje naših društev na tem gotovo tudi važnem polju.

Posebno se v to svrhu trudi naše vrlo slovensko pevsko društvo. V zimski sezoni priredilo nam je dva krasna večera. Koncert dne 8. decembra l. l. je izborno uspel; presenečeni smo bili; ena točka je bila lepša od druge, tako da ne vemo, kateri bi dali prednost. Da pa imamo tako izvežban pevski zbor, je v prvi vrsti zaslug neutrudljivega, delavnega kapelnika, gosp. Franca Zacherla; v drugi vrsti pa je treba poudarjati, da tudi pevci in pevke storijo svojo dolžnost in s tem olajšajo svojem pevovodju veliki trud. Pri tem pa še imamo v istini izvrstne moči na razpolago. Solistov oziroma solistin, kakoršne ste gospici Irma in Elza Repič in go spodje Schneider, Janko Dijak, Rauter in Zacherl je menda le malokje najti.

Pa ne samo petja smo slišali — ne — tudi drugi vžitek nam se je nudil; razveselila nas je gospa Seršenova s prednašanjem raznih komadov na glasovirju; kar očaral nas je pa „duo“ bratov Serajnikov (gosli s spremljevanjem glasovirja). Takih umetnikov menda Ljutomer še ni čul. Njima tu še posebna zahvala! Kratko rečeno: to je bil koncert v pravem pomenu besede.

Na silvestrov večer je pevsko društvo zopet pokazalo, kaj zmore. Takega silvestrovega večera menda še nismo imeli. Zares, občudovati smo morali delavnost tega društva; ono ne goji samo cerkvenega in posvetnega petja in izobrazuje in navdušuje mladine — ne — to društvo, tako rekoč, edino deluje na to, da se izboljšajo naše socialne razmere, da se Slovenci združujejo in da se v njih bolj in bolj razvija čut složnosti in edinosti.

Ker v zadnjih dneh decembra redkeje izhajajo časniki, ni nam bilo mogoče, prej pri občiti programa, zatorej hočemo tu na podlagi tega programa nekoliko obširneje govoriti o omenjeni veselici.

Spored je obsegel tu glavne točke: Petje, dve gledališki igri in alegorijo. Pevskih točk je bilo deset, med njimi moški, mešani, ženski zbori in moški kvartet. Vse pesmi so bile dobro izbrane in so bile primerne temu večeru. Peto se je pod vodstvom g. Zacherla, kakor vedno, izborna v vsakem oziru. Posebno so med zbori ugajali: „Naš mešan zbor“ od Stegnarja, „Naša zvezda“ od Hudovernika (bariton-solo gospod Schneider) in „Mihova ženitev“. Moški kvartet „Pri oknu sva molče slonela“ (Rauter, Zacherl, Schneider, Janko Dijak) zasluži posebno pohvalo. Koliko veselost in smeha je vzbujal šaljivi Ferjančičev ženski zbor (dame pri mizi sedeč in sre-

bajoč kavico) „Ljubi kofe“. Na obče zahtevanje so pevke morale to točko ponavljati.

Preidimo k drugemu delu sporeda. Igra „Mutec“ je ugajala občinstvu, kar je lahko umevno, ker je bilo predstavljanje v vsakem oziru dovršeno; vsem igralcem in igralkam je na uspehu le častitati. Posebno dovršeno sta igrala Trdež (g. J. Dijak) in Luka (g. A. Misija). Tudi šaljivi prizor „Pri fotografu“ (g. A. Misija in g. Murekar) je občinstvu ugajal in je povzročil mnogo smeha.

Sklep predstavi storila je alegorija „Staro in novo leto“. Predstavljal je staro in novo leto gospodični Elza Repič in Mirka Misja. Deklamovanje je bilo dovršeno; govor, prednačan s takim čustvom, mora napraviti globok vtis. Slišali smo pa tudi krasne, pomenljive besede. Bog daj, da bi ta klic po bratovski ljubezni in edinosti ne bi ostal glas vpijočega v puščavi.

Iz srca vseh ste govorili deklamovalki, po udarjajoč važnost složnosti in grajajoč vse osebno sovraštvo in vso vsebičnost. Mi zavedni in vneti Slovenci pa prosimo slovensko pevsko društvo, da naj najprej deluje v tem zmislu, prid mile Slovenije, ter obenem obžalujemo, da so se nekaterniki — večinoma brez vzroka — odlikovali s svojo odsotnostjo in da niso čuli lepih besedi „starega in novega leta“; morebiti bi jih ta resni opomin vendar zbudil iz njih letargije in indiferentnosti.

Ob sklepu naj bo še enkrat izrečena hvala g. pevovodju, celemu zboru, igralcem, igralkam in vsem sodelovalcem.

Cvetkovci. V nedeljo, dne 3. t. m. je priredilo v Cvetkovcih „kmetijsko društvo za ormoški okraj“ s sedežem v Ormožu svoja gospodarstvena predavanja. Ob določenem času po večernicah se je zbralo okolu 150 posestnikov ne samo iz domačega okraja, ampak tudi iz sosednih župnij, posebno od sv. Marjete, Gorišnic, Samčšan, Formina, Gajovec itd. Gosp. načelnik inž. Lupša otvori zborovanje in pozdravi pričujoče. Zatem razlaga pomen in korist tega društva, čita nekatere važnejše točke društvenih pravil, razlaga iste natančneje ter ponudi zatem besedo g. Ivanuši.

Govornik razpravlja prav poljudno važnost in potrebo umnega gozdarstva ter svari pred vsakoletnim grabljenjem listja posebno po mladih gozdih z ozirom na to, da vsaj nekaj lastnega gnoja privoščimo gozdnemu drevju v razvitek, kajti nujna potreba je, da si vendar izboljšamo razmere z ozirom na ceno lesa, katera narašča od dne do dne. Nato stavi govornik predlog, da si društvo osnuje poleg sadne še tudi gozdno drevesnico, zato da se našim ljudem olajša vzgojitev novih nasadov gozdnega drevja.

Zatem se oglasi gosp. nadučitelj Žunkovič od sv. Marjete in dostavlja k predlogu g. Ivanuša sledeče točke:

1. Glede na to, da je gozdarstvo pri nas na jako nizki stopnji, bilo bi potrebno, da bi za to poklicana oblast nastavila potovalne učitelje za gozdarstvo, seveda s strokovnim znanjem.

2. Zakoni, zadevajoči gozdarstvo, oziroma pustošenje gozdov itd., naj bi se ljudstvu pri kmetijskih zborovanjih primerno razlagali.

3. Mesto, da se ljudstvo pri nepravilnem ravnanju z gozdi kaznuje z različnimi sredstvi, z globo ali zaporom, naj bi država oziroma dežela rajši poprej kmeta primerno podučila ter mu pred vsem priskočila z denarnimi sredstvi, torej naj pride kmetu gmotno na pomoč.

4. Krajevnim kmet. društvom naj bi se podelile od države ozir. dežele primerne podpore v ta namen, da izgojuje za pogozdovanje potrebne rastline, koje bi se naj po najnižji ceni ali celo brezplačno oddajale posestnikom slabih ali opustošenih gozdov.

Te resolucije so se enoglasno sprejele in načelnštvo se je naprosilo, da v tej zadevi vse potrebno ukrene.

Zatem sledi predavanje gosp. Korparja o umni živinoreji. On razlaga nekatere glavne snovi iz katerih sestojte različna živa bitja ter poudarja, da je pri krmljenju zato treba gledati na

to, da se živež z istimi tudi vjema. Prav temeljito navaja dalje resnico, da se povsod obrača velika pozornost na konjerejo, a govedorejo, katera daje kmetu največ koristi, se po naših krajih popolnoma zanemarija. V naslednjem razlaga govornik o porabi soli, pripravljanja krme ter opozarja na potrebno snago itd.

Po končanem vseskozi jako poučljivem govoru se oglasi g. Šoštarič k besedi, ki poudarja istotako korist govedoreje ter razlaga kako se posebno na Hrvatskem krmi govedo v najnovejšem času z malimi stroški, namreč z nekim s soljo pomešanim in primerno narezanim koruznjem.

Nadalje govori g. Dogša o koristi sadjereje in o ljubezni do sadjereje v narodno-gospodarskem oziru s prav lepimi in vzpodbudljivimi besedami. Zelo živahno je razmotrival govornik vsestranske koristi, katere bi donajala ta panoga gospodarstva iz osebnega kakor narodno-gospodarskega stališča in zato je treba, da se pred vsem vzbudi večja ljubezen do sadjereje. Dokazano je, da izvira tukaj blagostanje ljudstva, kjer pa je blagostanje, tamkaj je končno tudi denar ze omiko kmetijskega stanu.

K tem dičnim besedam stavi končno gosp. nadučitelj Žunkovič predlog, ki se enoglasno sprejme in sicer: „Da se zakon, zadevajoč poduk o prirodopisju v ljudski šoli tako spremeni, da se bode v večji meri oziralo na sadje in vinorejo, na prepotrebno gozdarstvo in poljedelstvo. Učitelji bi se naj že v učiteljiščih v teh strokah podučevali in vadili, da zamorejo po takem tudi v svojem delokrogu v prospeh teh strok delovati.“

Načelnik g. inž. Lupša opozarja nadalje na nekatere postavbe „samo na papirju“, po katerih je vsak zanikern kmet pod kaznijo primoran skrbeti za uničevanje mrčesa, različnih plevelov in zajedavk, za varstvo koristnih ptičev, krta i. t. d. ter stavi predlog ki se enoglasno sprejme in sicer:

„Udeleženci izražajo na podlagi tu razjasnenih postav iskreno željo, da načelnštvo kmetijskega društva presodi, na kak način bi se dalo oživiti te postavbe, ker navzoči uvidevajo, da je izvršitev tu navedenih spečih postav neobhodno potrebna v gospodarstveno izboljšanje kmetijskega stanu. Nadalje izražamo svojo nevoljo proti noši ptičev pevcev na ženskih klubkih in proti uničevanju ptičev sploh, katero se zbog tega bolj in bolj širi.“

Ob priliki teh za našega kmeta velevažnih in poučljivih razprav se je nadalje konstituirala nova podružnica pod imenom Sv. Lenart. Po pravilih je odbornik centrale kmetijskega društva gosp. Korpar Tomaž tukaj izvoljen obenem za predsednika te podružnice. Temu sledi volitev 6 odbornikov in sicer: g. nadučitelj Franc Megla pri sv. Lenartu, g. Andraž Muhič v Cvetkovcih, g. Ivan Horvat v Cvetkovcih, g. Jožef Kovačec v Oslušovcih, g. Jožef Pintarič v Samošanah in g. Henrik Irgolič v Sodincih.

Iz tega sledi izboren napredek šele nekoliko tednov starega društva v prospeh našega kmeta. Le vrlo naprej!

Narodno-gospodarske novice.

Našim vinogradnikom.

(Napisal Ivan Vuk).

(Dalje.)

Menim, da bo dovolj. Razumen vinogradnik si bo že znal izbrati vrsto, katera je primerna legi, zemlji in kraju njegovega vinograda. Kakor sem že omenil, naj mi cenjeni bralec ali bralka oprost, če ni kje kak izraz prav. Tudi ni, da bi si morebiti kdo mislil, če se je tu govorilo, n. pr. to vino je bogato na kislini, da bi tedaj bilo prava kislica. Ne, s tem se meni, da ima več kisline v sebi, kakor katero drugo. O mešanju raznih vin pa najdete v drugih spisih in knjigah, ki se bavijo samo s kletarstvom. Govorilo se je pa o rezatvi po renskem načinu ali metodi. In to hočem sedaj na kratko razložiti.

Renska metoda.

Kakor sem že omenil je ta metoda v navadi na Nemškem ob Reni, kjer na ta način obrezujejo drobni rizlec in zelenčič. Trta se obreže na reznik na dve očesi, ter na šparon 7—8 očes. Šparon pa more biti na višjem mestu, nego reznik. Ta se nalahno vpogne in priveže na kol, ki stoji v sredi med dvema trsoma. Privezati se pa mora tako, da je konec kakih 20 cm oddaljen od zemlje. V strmih legah se mora gledati, da se ne veže na breg, ampak v grabo, ker le na ta način poženejo očesa enakomerno. Ako je pa konec šparona privezan višje od začetka, poženejo nekatera očesa močno, nekatera pa nič. Če je trta tako obrezana, rodi zelo, ne da bi se rasti škodovalo. Tudi grozdje zori enakomerno, ker visi enakomerno nad zemljo.

Ker smo že pri načinih rezatve, naj še omenim nekatere druge. Kakor sem opazil se itak reže pri nas mnogokrat napačno.

Štajarska metoda.

Kakor že ime kaže, je najbolj v navadi pri nas, posebno pa po Slov. goricah. Reže se pa tu, da je šparon nižje od reznika in to je napačno. Ako pogledamo trs, ki ima šparon spodaj, reznik pa zgoraj, vidimo, da reznik zelo krepko raste, dočim šparon slabo. Zakaj? Sok gre z vso silo navzgor, na postranske dele pa, kolikor ga preostaja. Zato pa raste reznik, ki je na vrhu, bolj, skoraj preveč, rodi slabo, dočim šparon, ki daljši gladuje, ne rodi tako kakor bi moral. Iz tega sledi, da moramo reznike pustiti vedno spodaj, šparone in sploh daljši les višje. In to pri vsaki metodi. Po štajarski metodi dobi trs dva reznika 2—3 očes in šparon 7—8 očes, kateri se vtakne v tla. Na koncu šparona se dve očesi izrežeta, da ne prideta v zemljo, ker bi pognali in bi ležali po zemlji, koristili pa nič, pač pa vlekli sok. Za to metodo so najbolj pripravne vrste, ki obrezane na reznik premalo rade in smejo dobiti šparone, ne da bi škodovalo rasti. In te so: drobni rilček, traminec, Rulander, beli in modri burgundec, plavec, Sant Lavrent, vranek, Wildbacher in klešec.

Imamo pa še neko drugo štajarsko metodo in ta je rez na reznike. Trs se obreže na 3—4 reznike od 2—5 očes tako, da dobi najnižji, ki je puščen za pomladitev trsa, dve očesi. Gornji pa dobe 3—4 ali celo 5 očes. Višina trsa pa naj ne presega višje od 50 cm. Ta način obrezavanja ima to slabo stran, da grozdje ni enakomerno oddaljeno od zemlje in tako tudi bolj enakomerno ne zori.

(Dalje prihodnjič.)

Druge slovenske novice.

— **Izredne remuneracije za avskultante in praktikante.** Ministrski predsednik je razposlal naslednje poročilo: Ker zakon glede zvišanja plač avskultantom in praktikantom ni rešen v državnem zboru, hoče jim vlada upravnim potom za meseca prosinca in svečan dovoliti izredne remuneracije. To velja za vse praktikante v državni službi, ki so doslužili tri leta, napravili potrebne praktične skušnje in niso bili disciplinarno kaznovani. Remuneracije bodo v toliko zvišane, da dobe praktikantje z višjo izobrazbo po triletni službi z adjutom 1600 K in po petletni službi 2000 K, drugi praktikantje 1200 K, ozir. 1500 K.

— **Gospodarstvo mesta Ljubljane.** V seji občinskega sveta ljubljanskega dne 31. m. m. je župan Ivan Hribar v svojem novoletnem govoru konstatoval, da je bilo gospodarstvo mesta Ljubljane jako dobro v razmerju s proračuni drugih mest. Blagajniški prebitok znaša 98.520 K, če ravno se je izdalo proti proračunu iz prejšnjih preostankov 54.911 K. Ako bi tega ne bilo, znašal bi blagajniški prebitok 153.431 K.

— **Ljubljanski župan Hribar** se mudi sedaj v Pragi. Češka podružnica „Slov. planinskega društva“ brzojavlja: Pri večeru, prirejenemu v proslavo prisotnosti častitega župana Hribarja, utrjena je bila vnovič sijajna vzajemnost češko-slovenska in toplo prijateljstvo obeh narodov. Pri večeru v veliki zofijski dvorani so bili zastopani vsi odličnejši krogi češkega naroda, kateri pošiljajo srčne pozdrave dragemu pobratimskemu narodu slovenskemu.

— **Slovenska pesem v Gradcu.** „Sl. Nar.“ poroča: O božiču je bilo več Ljubljancev v Gradcu in šli so tudi v graški „Orpheum“. Program predstavi je bil obširen in prav zanimiv. A kako so se Ljubljanceje začudili, ko je nastopil „originalni nizozemski plesni in pevski ensemble“, ki se imenuje „Les fleurs d' Orange“. Ta ensemble je pel tudi nekaj zborov, ki so bili na sporedu imenovani „Kirchweihfest auf Walchern, Provinz Zeeland“. Pel je seveda nemški, ali ne nizozemskih pesmi, nego naše slovenske pesmi in sicer „Po jezeru bliz Triglava“ in „Pridi Gorenjč“. Te slovenske pesmi so prodali v Gradcu kot nizozemske in Gradčani so aplavdirali, kar se je dalo.

— **Volkove** je zasledil na lovu pri Gote-nicah na Kočevskem trgovec Lozer iz Trsta. Ustrelil je 46 kg težkega volka.

— **Dopolnilna deželnozborska volitev v okraju Podkloster.** Kandidati za mesto umrlega dr. Abuja se že oglašajo. V ziljski dolini so imeli Nemci pogovor o kandidatu. Predstavljal se je kot kandidat pristaš Rokitanskega neki Simon Mickor. „Freie Stimmen“ pravijo, da je baje tudi v kanalski dolini kandidat župan Martin Fišer.

— **Podpredsednikom deželnega sodišča v Celovcu** je imenovan deželni sodni svetnik gosp. Lottersberger. Kaj pomenja za Slovence to imenovanje, priča dejstvo, da se ga vesele najzagrizenejši nemški listi.

— **Italijansko vseučilišče v Roveretu.** Goriški „Corriere“ pripoveduje v svoji zadnji številki, da mu je neki visok avstrijski dostojan stvenik povedal, da namerava vlada v Roveretu ustanoviti italijansko vseučilišče. Proti temu ne bi primorski Slovani gotovo ne imeli ničesar ugovarjati. Italijani imajo pravico do svojega vseučilišča, a ustanovi naj se isto na italijanskem ozemlju, kakor zahtevamo tudi mi Slovenci, da se slovansko vseučilišče ustanovi na slovenskem ozemlju, namreč v Ljubljani. Vsakemu svoje pravice. To bi moralo biti geslo vsaki avstrijski vladi in gotovo bi kmalu nastal mir med avstrijskimi narodi.

— **60letnico** je praznoval dne 7. jan. 1904 učeni slavist frančiškan P. Stanko Škrabec v samostanu na Kostanjevici pri Gorici. Na mnoga leta!

— **Na goriškem kolodvoru** je našla policija majhnega dečka, ki pa edino le govori poljsko, in ki ga je njegova mati poslala iz Amerike domov. Brezsrčna mati ga je zapustila in šla z nekimi moškimi po svetu. Policija je morala dečka celo obleči, da ji ne zmrzne.

— **Prevročjo ljubezen do vojaka** je imela dekla Marija Breclj v hotelu Meridionale v Gorici. Da bi mogel k njej, si je dala narediti ključ od vrtnih vrat. Ko je gospodar to zapazil, jo je naznanil, in dobila je sedem dni zopora.

— **Razglednice v prospeh vsesokolskega izleta v Ljubljano** je založil „Sokol“ v Gorici. Gotovo je važno za vsakega sokolskega delavca, posebno pa za one obmejnih sokolskih društev, da se udeleže tega pomembnega sestanka, kjer bo prilika videti uspehe vsega dosedanjšega sokolskega dela med Slovenci, kjer se nam bode pokazala natančno določena pot, vodeča do sokolskih ciljev in kjer se bomo navduševali za nadaljno naporno delo. In da se bode mogel „Goriški Sokol“ udeležiti tega važnega sestanka mnogoštevilno, je sklenil poleg tega, da napravi pred izletom veselico z veliko javno telovadbo, skupno z „Solkanskim Sokolom“ izdati sokolske razglednice. Razglednice so lično izdelane, opremljene s sokolskimi izreki; je šestnajst vrst in sicer deset predstavljajočih telovadbo vrste na orodjih, tri proste vaje in francoski boks, dve skupini in štiri alegorične. Sto komadov stane 5 kron. Naročila sprejema načelnik brat Josip Zadel. Naročnino je poslati naprej ali se pošlje po povzetju, le bratska sokolska društva jih dobe proti poznejšemu plačilu.

Politični pregled.

— **Čehi in Nemci.** V nedeljo so se sešli moravski poslanci nemške ljudske stranke in razpravljali politiko svoje stranke v moravskem dež. zboru. Izrekli so se, da je dolžnost vsakega nemškega poslanca z vsemi sredstvi nastopiti

zoper ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem. Govorilo se je tudi o tem, da bi češke srednje šole ne dobivale več podpor od dežele.

— **V ogrski poslanski zbornici** so prišli na razgovor vojaški puniti v Bileku in Trebinju. Domobranski minister je pojasnil, da so bili ti ekscesi, ki so se zgodili božične dni, dobro pripravljeni. Aretovani vojaki pridejo pred vojno sodišče. Zbornica je s 161 proti 51 glasom sklenila začeti specialno debato o rekrutnem zakonu.

— **Srbija.** Skupščina se je odgodila, a splošno se sodi, da se razpusti ter se razpišejo nove volitve, ako se položaj ne razjasni. Tudi ministrska kriza je skoraj neizogibna. Novo ministrstvo sestavi najbrže Pašić.

— **Bolgarska.** Iz sabora je izstopilo 39 opozicionalnih poslancev in izdalo proglas na narod, da se sedanjšega zasedanja ne bodo več udeleževali. V proglasu povdarjajo, da sedanji razvoj dogodkov more deželo pritirati v veliko politično nevarnost. Vlada žali in gazi ustavo in dela zoper zakone, v sobranju se vrše napadi in nasilja nad opozicijo, v proračun so vtihotapljeni veliki izvenredni krediti, a pripravljajo se novi davki. Važne zakonske osnove leže nerešene. Sporočajoč vse to narodu, dela opozicija za vse, kar ima priti, odgovorne one, ki dopuščajo, da se godé take nezakonitosti.

— **Macedonija.** Turška vlada je dovolila, da se italijanski general imenuje vrhovnim poveljnikom macedonskega orožništva. V Macedoniji vlada sedaj nekaka tišina kakor pred burjo. Razun vesti, da so Albanci okrog Djakova vstali proti reformam in ubili enega kristjana, ni drugih poročil o nemirih. Kot se meni, so vse reforme tudi pod evropsko kontrolo nemogoče, diplomatska akcija bo doživela polom, a dinamita je mnogo v Macedoniji! — Neki listi trdijo, da je macedonsko vprašanje došlo v nov tir: Razni vilajeti naj bi se razdelili in pripadli raznim evropskim velesilam. Potemtakem bi Novi Pazar pripadel Avstriji. Ne more se presoditi, koliko je na tem resnica, a gotovo je da je macedonsko vprašanje došlo v nov tir. — Angleška vlada je namignila v London došlemu Sarafovu, da čaka na izvršenje rusko avstrijskega macedonskega programa in da prej ne more nič poseči vmes. Iz Londona je Sarafov odpotoval v Rim. — Več častnikov zagrebškega 13. vojnega kora je naznanilo svoj vstop v macedonsko orožništvo. Dotični častniki postanejo stotniki, dobe dunajsko stanovanjsko doklado in 70 odstotkov priklade k skupnim svojim dohodkom.

— **Rusija in Japan.** Pod predsedstvom carja Nikolaja se je vršil tu kronski svet, karega so se udeležili velika kneza Vladimir in Aleksej ter minister zunanjih del, vojni minister in minister mornarice. Ta kronski svet je določil besedilo odgovora, ki ga da Rusija na zadnjo japonsko noto, ki je že odposlana admiralu Aleksejevu. V političnih krogih se zatrjuje, da je po tem dogovoru edinole od Japonske odvisno, da se ohrani mir. Napram optimističnim poročilom nekaterih listov vlada v ruskih vladnih krogih velika nervoznost. Predstoječe zasedanje luke Mosampho po Japoncih bo slabo vplivalo na dosedanji razvoj stvari, ker bi bila Rusija tako najobčutljivejše zadeta. Car hoče ohraniti mir, dokler ni mir proti časti Rusije. Japonska hoče Rusiji usiliti vojsko.

— **Zedinjene države** so ukrenile odredbe, da se pošljejo čete in vojaške potrebnosti iz New Yorka in S. Franciska v Panamo kjer namerujejo zgraditi vojašnice in magacine

Učenec

(9) 2—1

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejeme pri

Rafaelu Salmiču

trgovina z urami, zlatnino in optičnimi predmeti v Celju, Narodni dom.

Nova trgovina!

Nova trgovina!

Robert Diehl, Celje

Graška cesta 43 („Stadt Graz“)

priporoča slavnemu občinstvu svoje najboljše izdelke, kakor
najfinejša slivovka raznih let, najizbornejši tropinovec, kranjski brinovec, vinsko
žganje, rum raznih vrst, najboljše kakovosti.

Bogata zaloga najfinejših likerjev ter konjakov.

Na debelo in drobno!

(7) 2-1

Na debelo in drobno!

Sveže tropine

(treberji)

se dobivajo vsak dan v delniški pivovarni v Žalcu.

(10) 3-1

Izurjena prodajalka

špecerijske stroke se sprejme pod zelo ugodnimi pogoji pri
JAKOB JANIČ-u, ŽALEC pri Celju.

(4) 4-2 Več tisoč lepih

hmeljevih drogov

smrekovih ali hojevih, kupi

Fran Roblek, posestnik v Žaleu.

Učenec

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme se takoj v trgovini D. Hribarja v Celju.

Premog

se dobiva za gotov denar po sledeči ceni:
100 kg najboljše vrste (v kosih) K 1.50
100 kg srednje vrste „ 1.25
v rudokopu

L. viteza Mašeka Bosnodolskega
(5) 3-2 v Zabukovcu.

Kava in čaj

iz prve roke, t. j. neposredno od sadilca kave in čaja, torej s popolnim jamstvom za pristno in nepokvarjeno kavo in čaj.

NAJNIŽJE CENE.

Najino dosti čez 100.000 oralov veliko posestvo se obdeluje najracionalnejše. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in izdatne.

Kava: Javaflor, najfinejša, 4³/₄ kg gl. 6.65, fina, 4³/₄ kg gl. 5.90. Java-brasil-mešanica 4³/₄ kg gl. 5.40. — Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. (483) 12.7

Cenik zastoj in poštne prosto.

Turk & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiji

v Trstu
Via dell'acquedotto 62.

(12) 3-1

Mlin

2 minuti od rudokopa, s tremi tečaji in s tremi stopami, poleg katerega je tudi hiša s 3 sobami, svinjak in nekaj zemlje, je za ceno 4400 K skupno ali razdeljeno za prodati.

Naslov se izve pri upravnistvu tega lista.

(8) 2-2

Mesnica

z najboljšim obrtom v večjem industrijskem kraju na Spod. Štajarskem, se da v najem z ledenico vred. Za dobivanje ledu potrebni ribnik je v neposredni bližini ledenice. Ozi-ralo se bo samo na ponudnike, ki morejo vzdržati obrt v dobrem stanu. — Vpraša naj se pri upravnistvu „Domovine“.

Naznanilo.

Ravnateljstvo registrovane zadruge „Hranilno in posojilno društvo v Ptuj“ naznanja stem, da velja od 1 januarja 1904 naprej:

1., pri hranilnih vlogah 4¹/₂% obrestna mera,

2., pri posojilih (novih in tistih, pri katerih obresti zapadejo še-le v letu 1904) na menice s poroki ali dolžna pisma s poroki (brez vknjižbe) 5¹/₂% obrestna mera, oboje pa do preklica.

Na Ptuj dne 2. januarja 1904.

(6) 4-2

Ravnateljstvo.

Salvator-balzam

(Liquor-aromatic)

Najuspešnejše domače sredstvo pri trganju (migreni), zobobolu, glavobolu, pri krču in raznih želodčnih in črevnih boleznih; ozdravi maternico, krepi vid in je v vsakem pogledu univerzalno domače zdravilo prve vrste.

Cena zavoju 12 steklenič z navodilom 5 kron, če se denar naprej pošlje na spodnji naslov.

KAŠELJ

ozdravi hitro in temeljito že od nekaj znano domače zdravilo

trpotčev sok

Cena stekleniči z navodilom in poštnino vred, ako se denar naprej pošlje, 2 kroni 40 vinarjev.

Naslov za naročbe: (400) 24-11

Fr. Riedl-na lekarna pri Salvatorju v Varaždinu šte. 104.

Zelo okusna pijača je

Čalanda Ceylon-čaj

Ne razburja živcev, temveč jih blaži in krepi.

Dobiva se:
Štev. 1 v zamotih po 20, 50, 125 vinarjev
" 2 " " " 24, 60, 150 "
" 3 " " " 32, 80, 200 "

v naslednjih zalogah:
CELJE: Anton Ferjen, Josef Hasenbüchl, Josip Matič, Iv. Ravnikar. VRANSKO: I. Laurič. BRASLOVČE: Josip Pauer. KONJICE: Franc Kupnik. OPLOTNICA: Alojz Walland. PTUJ: A. Jurza & sinovi. PETROVČE: Josip Polenc. RADGONA: R. Prettner. ROGATEC: Josip Bertig. RADEČE: Iv. Haller. ŽALEC: Adalbert Globočnik. St. PAVEL v Sav. dolini: F. Piki. ST. JURIJ: F. Krasovič. LAŠKI TRG: And. Elsbacher. SLOV. GRADEC: Josip Klinger. SLOV. BISTRICA: Alojz Pinter. (474) 10-6

Kdor drsat se hoče
naj pride na led

poprej pa drsalke

vsak mora imet
in take po ceni najnižji

prodaja

Trgovina z železnino „Merkur“
Peter Majdič, Celje.

Tomažovo žlindro

najboljše gnojilo za travnike in vinograde

bogato zalogo

slamoreznic

in drugih poljedelskih strojev

priporoča

